

TOBB/TEPAV, Mardin Odaları/Borsaları Akademik Danışmanlığı İktisadî Veri Desteği

TÜRKİYE'NİN MAL-HİZMET TİCARETİNE İLİŞKİN VERİLER-2024

Prof. Dr. Mehmet Behzat Ekinci, MAÜ, İİBF, İktisat
[mbekinci\(at\)hotmail.com](mailto:mbekinci(at)hotmail.com)

Ana ve alt kalemler itibariyle mal-hizmet ticareti verileri, Tablo 1-3'te yer almaktadır.

Tablo 1: Dış Ticaret Bileşimi (milyon \$)

	2023	2024	Değişim (24/23) (%)
İHRACAT (FOB)	255,627	261,789	2.4
İTHALÂT (CIF)	361,967	344,013	-5.0
DIŞ TİCARET DENGESİ	-106,339	-82,224	-22.7
İHRACAT / İTHALÂT (%)	70.6	76.1	

Kaynak: TÜİK

2024 yılı ihracatı 262 milyar Dolar, ithalâtı ise 344 milyar Dolar civarındadır. 2023 yılına göre ihracatta %2.4 civarında yükseliş, ithalâta ise %5 oranında azalış meydana gelmiştir. Buna paralel biçimde, dış ticaret açığında da belirgin bir azalış meydana gelmiş olup oran %22.7'dir. Bununla bağlantılı olarak 2024 yılında ihracatın ithalâtı karşılama oranı 2023'e göre artmış olup %76.1 olarak gerçekleşmiştir (Bkz. Tablo 1).

Tablo 2: Geniş Ekonomik Gruplar Sınıflamasına (GEGS) Göre Dış Ticaret Bileşimi (bin \$)

	2023	2024	Değişim (24/23) (%)
İHRACAT			
Sermaye (Yatırım) Malları	33,659	33,953	0.9
Ara (Ham madde) Mallar	129,009	130,652	1.3
Tüketim Malları	90,681	93,686	3.3
Diğer	2,278	3,498	53.6
İTHALÂT			
Sermaye (Yatırım) Malları	52,742	50,634	-4.0
Ara (Ham madde) Mallar	261,311	238,254	-8.8
Tüketim Malları	47,642	54,469	14.3
Diğer	272	655	140.8

Kaynak: TÜİK

2024 yılında, mal sınıflamasına göre dış ticaret bileşimi açısından ihracat alt kalemleri, sırasıyla şöyledir: ham madde, tüketim, yatırım ve diğer mallar. Aynı dönemde, ithalât alt kalemleri de karakteristik yapısını sürdürmüş olup sırasıyla şöyledir: ham madde, yatırım, tüketim ve diğer mallar (Bkz. Tablo 2).

Not: Buradaki değerlendirmeler, Yazar'a ait olup sadece kendisini bağlamaktadır.

TOBB/TEPAV, Mardin Odaları/Borsaları Akademik Danışmanlığı İktisadî Veri Desteği

TÜRKİYE’NİN MAL-HİZMET TİCARETİNE İLİŞKİN VERİLER-2024

Prof. Dr. Mehmet Behzat Ekinci, MAÜ, İİBF, İktisat
mbekinci@hotmail.com

Alt faaliyet dalları itibariyle hizmet ticareti verileri Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3: Hizmet Ticareti Gelişmeleri (milyon \$)

	2022	2023	2024
HİZMETLER DENGESİ	52,488	55,674	61,369
1) Gelir	93,250	105,534	117,189
2) Gider	40,762	49,860	55,820
1) İşlem Gören Mallar (Başkasına ait Fizikî Girdiler için İmalât Hizmetleri)	239	0	0
2) Tamir ve Bakım	1,114	1,140	1,180
3) Taşımacılık	18,171	19,944	19,603
3.1) Yolcu	15,687	18,650	19,540
3.2) Navlun	334	-178	-1,057
3.3) Diğer Taşımacılık	2,150	1,472	1,120
4) Turizm	40,993	42,157	48,920
5) İnşaat	286	0	0
6) Sigorta ve Emeklilik	-1,680	-784	-1,756
7) Finans	-73	-135	-200
8) Fikrî Mülkiyet Hakları Kullanım	-2,545	-3,147	-3,722
9) Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi	-559	-398	430
10) Diğer İş Hizmetleri	-2,785	-2,606	-2,200
11) Kişisel, Kültürel ve Eğlence	-95	-159	-186
12) Resmî	-578	-711	-882

Kaynak: TCMB

2023 yılına göre 2024 yılında hizmet ticareti artış sergilemiştir. Nitekim, 2023’te 55.7 milyar Dolar olan net hizmet geliri, 2024’te 61.4 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2023’e göre bu meblağda %10 civarında bir artış meydana gelmiştir. Öte yandan, alt kalemler itibariyle değişkenlikler söz konusudur. Bu çerçevede, kimi kalemlerde artış, kimilerinde ise azalış meydana gelmiştir. 2024 yılında Türkiye’nin net gelir sağlayan başlıca hizmet alt sektörleri, sırasıyla; turizm, taşımacılık ve tamir-bakımdır (Bkz. Tablo 3).

TÜİK istatistiklerine göre, 2024 yılında Türkiye’yi ziyaret eden kişi (yabancı turist+yurt dışı ikametli vatandaş) sayısı 73,655,742’dir. Bu sayı 2023’te 67,760,529 idi. Yurt dışını ziyaret eden Türkiyeli turist sayısı ise 21,056,554’tür. Bu sayı 2023’te 18,797,833 idi.

Öte yandan gelirden ve giderde de ziyaretçi sayısındaki artışla paralel biçimde yükseliş meydana gelmiştir. Nitekim, 2023 yılında toplam turizm geliri (yabancı turist+yurt dışı ikametli vatandaş) 55,874,176,000 \$ iken, 2024 yılında 60,497,018,000 \$’a yükselmiştir. 2023 yılı turizm gideri (Türkiyeli turist) ise 8,429,980,000 \$ iken, 2024 yılında 7,741,002,000 \$ olarak gerçekleşmiştir.

Not: Buradaki değerlendirmeler, Yazar’a ait olup sadece kendisini bağlamaktadır.